

Національний
транспортний
університет

ВК Муніципальне право

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Дні занять, час занять, аудиторія:

будуть доступні згідно розкладу

за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра теорії та публічного права

Лекції проводить

В.о. завідувача кафедри теорії та публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Озель Віталіна Іванівна

Контактна інформація

електронна пошта: kafedrkap@ukr.net
телефон кафедри +380 (67) 232-35-95

Адреса, номер аудиторії

проспект Володимира Івасюка, 2, Київ, 04211
аудиторія згідно розкладу

Час консультацій

Понеділок 13:10–14:30

Семінарські / практичні / лабораторні заняття проводить

В.о. завідувача кафедри теорії та публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Озель Віталіна Іванівна

Контактна інформація

електронна пошта kafedrkap@ukr.net
телефон кафедри +380 (67) 232-35-95

Адреса, номер аудиторії

проспект Володимира Івасюка, 2, Київ, 04211
аудиторії згідно розкладу

Час консультацій

Понеділок 13:10–14:30

Анотація дисципліни: Метою вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань стосовно процесів становлення, розвитку й організації місцевого самоврядування в Україні. Навчальна дисципліна «Муніципальне право» забезпечує оволодіння конкретними знаннями щодо місцевих форм демократії, правосуб'єктності територіальних громад, зміцнення підґрунтя громадянського суспільства та розбудови правової держави, підвищення рівня правосвідомості населення, забезпечення конституційних прав і свобод людини на всіх рівнях.

Об'єкт вивчення: право як соціальне явище. Вивчення муніципального права та його джерел ґрунтується на правових доктринах, цінностях і принципах, в основі яких покладені права та основоположні свободи людини.

Теоретичний зміст предметної області складають знання про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» є особливе коло суспільних відносин, що виникають у процесі організації та здійснення місцевої публічної влади в Україні - місцевого самоврядування. Ці відносини характеризуються певною

специфікою, а саме: відносини, що складаються в процесі реалізації права народу України на самовизначення і пов'язані з державно-територіальним устроєм України, реалізацією місцевих інтересів; відносини, пов'язані з реалізацією особливих форм безпосередньої демократії на муніципальному рівні: місцевих виборів та референдумів, загальних зборів громадян за місцем проживання, громадських слухань, громадських ініціатив, добровільного об'єднання громадян тощо; відносини, які визначають діяльність органів місцевого самоврядування та їх взаємозв'язок з державою.

Міждисциплінарні зв'язки

Попередньо вивчають: «Конституційне право України», «Теорія держави і права», «Історія політичних і правових учень», «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності», «Історія правоохоронних органів в Україні».

Паралельно вивчають: «Система правоохоронних органів в Україні», «Адміністративне право та процес», «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності».

Послідовно вивчають: «Правоохоронна діяльність на транспорті», «Нормативно - правові засади дозвільної діяльності правоохоронних органів», «Трудове право», «Цивільне право».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль I

Загальні засади муніципального права.

ТЕМА 1. МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА, НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Поняття, предмет та методи муніципального права
2. Система муніципального права та її структурні елементи
3. Джерела муніципального права: поняття, види та класифікація
4. Муніципальне право як наука. Функції та методологія науки муніципального права
5. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, система, завдання

ТЕМА 2. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

1. Поняття та суть місцевого самоврядування
2. Історія становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні
3. Теорії місцевого самоврядування: громадівська, державницька, соціального обслуговування, муніципального дуалізму та інші
4. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування
5. Принципи, завдання та функції місцевого самоврядування в Україні
6. Система місцевого самоврядування в Україні

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ФОРМИ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ЗДІЙСНЕННІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Форми безпосередньої участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування: політико-правова природа, поняття, система
2. Місцеві вибори як форма безпосередньої демократії у системі місцевого самоврядування. Порядок організації та проведення місцевих виборів
3. Місцевий референдум – пріоритетна форма прямої демократії у місцевому самоврядуванні

4. Загальні збори громадян за місцем проживання: конституційно-правові засади
5. Інші форми безпосередньої участі жителів у здійсненні місцевого самоврядування

ТЕМА 4. ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

1. Поняття та сутність територіальної громади.
2. Види територіальних громад.
3. Статут територіальної громади.
4. Функції і повноваження територіальних громад.
5. Форми діяльності територіальних громад.
6. Порядок добровільного об'єднання територіальних громад

МОДУЛЬ 2.

Організаційно-правові форми місцевого самоврядування

ТЕМА 5. ПРАВОВИЙ СТАТУС МІСЦЕВИХ РАД. ПОРЯДОК ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ РАД

1. Місцеві ради як представницькі органи місцевого самоврядування.
2. Районні та обласні ради. Особливості діяльності районних у місті рад.
3. Органи самоорганізації населення.
4. Правовий статус депутатів місцевих рад.
5. Відповідальність органів місцевого самоврядування.
6. Предмет видання місцевих рад. Функції і повноваження місцевих рад.
7. Порядок діяльності місцевих рад.
8. Правові акти місцевих рад.

ТЕМА 6. ПРАВОВИЙ СТАТУС СІЛЬСКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ ГОЛІВ, ГОЛІВ РАЙОННОЇ, ОБЛАСНОЇ, РАЙОННОЇ В МІСТІ РАДИ

1. Правовий статус сільських, селищних, міських голів, їх повноваження і акти.
2. Правовий статус голів районної, обласної ради, їх повноваження і акти.
3. Правовий статус голови районної в місті ради.
4. Особливості правового статусу голів міст Києва і Севастополя.
5. Відповідальність посадових осіб місцевого самоврядування.

ТЕМА 7. ВИКОНАВЧІ ОРГАНИ МІСЦЕВИХ РАД

1. Поняття і система виконавчих органів місцевих рад.
2. Характеристика виконавчих комітетів місцевих рад, їх функції та повноваження.
3. Відділи, управління та департаменти місцевих рад, їх структура та повноваження.
4. Апарат районної і обласної ради.
5. Служба в органах місцевого самоврядування.

ТЕМА 8. МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВА ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ІНСТИТУТ МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА

1. Комунальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.
2. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю.
3. Місцеві бюджети.
4. Місцеві податки і збори.
5. Комунальний кредит.
6. Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік.

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Електронний ресурс бібліотеки НТУ: <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>.
3. Офіційний веб сайт Верховна Рада України <https://www.rada.gov.ua/>
4. Офіційний веб сайт Президента України <https://www.president.gov.ua>
5. Офіційний веб сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний веб сайт Верховного суду України <https://www.supreme.court.gov.ua>
7. Офіційний веб сайт Конституційного суду України <https://www.ccu.gov.ua>
8. Офіційний веб портал судової влади в Україні <https://www.court.gov.ua>
9. Єдиний реєстр судових рішень в Україні <https://www.reyestr.court.gov.ua>
10. Електронний ресурс бібліотеки НТУ <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
11. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <https://www.nbuv>
12. Національна парламентська бібліотека <https://catalog.nplu.org>
13. Юридична бібліотека <https://pravo.biz.ua>

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

Контроль протягом семестру									Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3 (ІЗ)		
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8			

Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять лекційних та семінарських/практичних (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5; - виконання завдань для самостійної роботи (презентації, участь у круглих столах, участь у конференціях) – 5/5; - модульна контрольна робота № 1 – 10; - модульна контрольна робота № 2 – 10.	Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 10; - виконання завдань для самостійної роботи (реферати, презентації, участь у круглих столах, участь у конференціях) – 5/5; - виконання контрольної роботи – 20 балів.	Контрольна робота		

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації, написання тез, статті, участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни) оцінюються додатково до 15 балів.

Підготування до семінарських занять та контрольних заходів здійснюється під час самостійної роботи здобувачів з можливістю консультування з викладачем у визначений час консультацій або за допомогою електронного листування (електронна пошта, месенджери).

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Тимчасове положення про порядок визнання результатів навчання, набутих студентами Національного транспортного університету у неформальній/інформальній освіті.](#)

Критерії оцінювання

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру відповідно Додатку 1 до [Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті.](#)

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий види контролю проводяться згідно з [графіком освітнього процесу](#) та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється з директором Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10%. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням

директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності ґрунтується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів НТУ:

[Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного транспортного університету](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Національному транспортному університеті.](#)

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

Порушення [Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного транспортного університету](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Під час проходження контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати ВИКЛЮЧНО з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це директорат Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в межах освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Канали зв'язку з розробником силабуса:

електронна пошта kafedrakup@ukr.net

телефон кафедри: +380 (67) 2323595

Рекомендована література:

1. Батанов О. В. Теорія муніципального права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 412 с.

2. Муніципальне право України: підруч. / І. С. Пирога, Ю. М. Бисага, О. Я. Рогач. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 358 с.
3. Любченко П.М. Муніципальне право України : підручник / П.М. Любченко. – Харків: Видавництво «Право», 2019. – 512 с.
4. Кравченко В. В., Бедрій Р. Б., Гірняк В. О. Муніципальне право України у визначеннях та схемах: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 144 с.
5. Верлос Н. В. Муніципальне право : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 180 с.
6. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Муніципальне право” (ступінь “Магістр”, спеціальність 081 “Право”) / уклад.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, О.Ю. Лялюк та ін. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. – 66 с.
7. Верлос Н. В. Муніципальне право : навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спец. «Право» освіт.-проф. програми «Право». Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2024. 180 с.
8. Муніципальне право України : навч. посіб. для підготовки до іспитів / за ред. І. В. Тетарчука. Київ : ЦУЛ, 2020. 206 с.
9. Паливода А. В. Порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування. Київ : Закон, 2024. 88 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні : актуальне законодавство та судова практика : підручник / С. В. Петков та ін. Київ : ЦУЛ, 2021. 452 с.
11. Петков С. В., Соболев Є. Ю. Адміністративно-правова реформа в Україні. Київ : КНТ, 2019. 112 с.
12. Попко В. В. Порівняльне муніципальне право : навч. посіб. Київ : Алерта, 2023. 383 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, практичних занять, форм оцінювання, самостійної роботи та повний список літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.